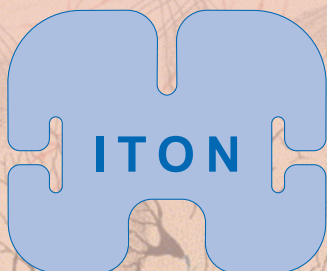

VU

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Faculteit der
Bewegings-
wetenschappen

**Instituut voor toegepaste
Neurowetenschappen**

Programma 2015

Opleiding en cursussen | Teamscholingen

Lezingen | Publicaties

www.stichtingiton.nl

Wat is het ITON?

De Stichting ITON, Instituut voor toegepaste Neurowetenschappen, is een expertisecentrum dat samenwerkt met de Faculteit der Bewegingswetenschappen (FBW) van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). De samenwerking tussen ITON en FBW/VU is voortgekomen uit het gedeelde inzicht dat:

- beweging niet los gezien kan worden van emotie, cognitie en hersenprocessen: bewegings- en neurowetenschappen zijn onlosmakelijk verbonden;
- wetenschap een maatschappelijke relevantie dient te hebben;
- de kloof tussen wetenschap en praktijk overbrugd kan worden door de toepassingsmogelijkheden van bewegings- en neurowetenschappelijke inzichten te onderzoeken o.a. op het gebied van therapie en revalidatie, onderwijs, sport en muziek.

De ontwikkeling van de neurowetenschappen is de laatste jaren enorm versneld, enerzijds op microscopisch niveau (bijv. genetische sturing van neuronfunctie), anderzijds in relatie tot menselijk gedrag en cognitie (bijv. door beeldvormende technieken) en tenslotte op klinisch niveau: inzicht in de problematiek na hersenbeschadiging. Het ITON tracht in samenwerking met de FBW de toegankelijkheid van dit uitgebreide wetenschapsgebied voor de dagelijkse praktijk te vergroten.

Activiteiten

Het ITON werkt via verschillende lijnen aan de gestelde doelen:

- multidisciplinaire opleiding neurorevalidatie
- diverse postacademiale cursussen
- teamscholingen voor volledige behandelteams
- lezingen, studiedagen, cursussen op locatie
- publicaties: boeken, artikelen, voorlichtingsmateriaal
- Oriënterend Neuropsychologisch Onderzoek (ONO): een eenvoudig instrument om neuropsychologische functiestoornissen bij CVA-patiënten vast te stellen
- adviezen

Alle ITON-cursussen zijn multidisciplinair en om die reden relevant en toegankelijk voor vele beroepsgroepen:

- artsen (revalidatieartsen, verpleeghuisartsen, neurologen, huisartsen, e.a.)
- paramedici (o.a. fysiotherapeuten, logopedisten, ergotherapeuten, oefentherapeuten Cesar/Mensendieck), andere therapeuten (o.a. psychomotorisch, muziektherapeuten, e.a.)
- psychologen (neuropsychologen, klinisch psychologen, gedragstherapeuten e.a.)
- verplegenden en verzorgenden
- leraren (school, sport, sporttrainers, coaches, e.a.)

Uitgangspunt is dat de patiënt of het probleem centraal staat en niet de discipline. De verschillende achtergronden en benaderingen van de uiteenlopende disciplines leveren interessante interacties en gezichtspunten op.

Deze omvat 18 dagen, vindt eenmaal per jaar plaats en bestaat uit twee delen: Probleemanalyse (9 dagen, voorjaar) en Neuro-interventie (9 dagen, najaar), eventueel voorafgegaan door de cursusdag Neuro-intro. Behalve presentaties door docenten zijn er practica en werkgroepen, alsmede inbreng van eigen casuïstiek.

1. Neurorevalidatie deel 1: Probleemanalyse (NR1) 9 dagen voorjaar

---

Data: 2, 3, 4 februari, 4, 5, 6, 31 maart, 1, 2 april. Kosten: € 30,- + € 1.995,-.

Gericht op de problematiek rond hersenbeschadiging (CVA, hersentrauma) bij volwassenen en kinderen, op korte en lange termijn, met een sterk accent op de cognitieve en gedragsmatige gevolgen. Theorieën over hersenschors en hemisfeerspecialisatie. Inzicht in en herkenning van neuropsychologische functiestoornissen (agnosie, apraxie etc.). Observatie (video's) en evaluatie (onderzoek en tests). Inbreng en bespreking eigen casuïstiek. Praktische oefeningen. Practicum neuropsychologisch onderzoek. Bedoeld voor zorgverleners die professioneel te maken hebben met patiënten met hersenbeschadiging: artsen, paramedici, psychologen, verpleegkundigen.

NB! Cursusdag Neuro-intro wordt aanbevolen als opstap

2. Neurorevalidatie deel 2: Neuro-interventie (NR2) 9 dagen najaar

---

Data: 2, 3, 4, 23, 24, 25 november, 16, 17, 18 december. Kosten: € 30,- + € 1.995,-.

Neurorevalidatie deel 1, of opleiding psychologie, afstudeerrichting neuropsychologie, moet zijn gevolgd (diploma overleggen). Plasticiteit van het zenuwstelsel, functieherstel na hersenbeschadiging, leertheorieën als basis voor het revalidatieproces. Principes m.b.t. training van patiënten met hersenbeschadiging (kinderen met hersentrauma, volwassenen met CVA), met een sterk accent op neuropsychologische functiestoornissen en gedragsverandering. Overzicht over het brede en heterogene therapeutische repertoire. Systematische bespreking van de aanpak bij specifieke stoornissen (bijv. geheugen, aandacht, executieve functies etc.). Diverse practica, o.a. in ontwerpen van specifieke interventies en opzetten van een integraal behandelplan. Bedoeld voor diegenen die zich actief met interventie bij hersenbeschadiging (willen) bezighouden.

Zie www.stichtingiton.nl voor uitgebreide brochure "Opleiding Neurorevalidatie".

3. Neurorevalidatie in de eerste lijn (NR 1e In) 2 dagen voorjaar (2x)

Data 1: 20, 21 april (locatie Maassluis, tijd: 13.30 – 21.00 uur). Kosten: € 550,-. Korting KNGF-leden.

Inschrijving: tel: 010 – 3060159 of via www.scholingrandstadwest.nl

Data 2: 25, 26 juni (locatie ITON, Haarlem, tijd: 9.30 – 16.30 uur). Kosten: € 30,- + € 520,-.

De patiënt met hersenbeschadiging (CVA, trauma) komt na ziekenhuisopname of revalidatie weer thuis en probeert zijn leven (werk, gezin, hobby, etc.) weer op te pakken. De ervaring leert dat dan vaak problemen opduiken. Deze 2-daagse cursus geeft daarvan een overzicht en bespreekt uiteenlopende methoden van interventie die in de eerste lijn kunnen worden ingezet (huisarts, fysiotherapeut, ergotherapeut, psycholoog, thuiszorg en anderen). Programma: Weer thuis, toch problemen; Het lerende brein; Het therapeutische repertoire; Stoornisgerichte behandeling; Patiëntgerichte behandeling en casuïstiek.

4. Kinderneuropsychologie (KIN) 5 dagen najaar

Data: 6, 16, 26, november, 3, 11 december. Kosten: € 30,- + € 1.095,-.

Deze cursus belicht enerzijds de neuropsychologische gevolgen van verworven hersenbeschadiging en anderzijds van veel voorkomende neuropsychologische ontwikkelingsstoornissen zoals autisme, dyspraxie, DCD, NLD, ADHD en dyslexie. De grote diversiteit van stoornissen en problemen, en van aanpak en interventies zal benadrukt worden. Ook wordt aandacht besteed aan de uiteenlopende en vaak niet-onderkende vormen van epilepsie bij kinderen. Interessant voor bijv. artsen, kindertherapeuten, leraren mytyschool, orthopedagogen.

5. Pijn, uitgangspunten voor pijnanalyse en pijnbehandeling (Pijn) 5 dagen voorjaar

Data: 23, 24 april, 13, 22, 29 mei. Kosten: € 30,- + € 1.095,-.

Zin en onzin van pijn, pijnzin en pijnbestrijding. Fysiologische en psychologische verklaringsmodellen voor chronische pijn. Rol van neuroplasticiteit bij pijn. Cognitie en pijn. Consequenties voor de praktijk: evaluatie en therapie. Bespreking van de huidige opvattingen over enkele pijnsyndromen: lage rugpijn, complex regionaal pijnsyndroom (CRPS), post-CVA-pijn, fantoompijn. De cursus biedt concepten en uitgangspunten die als basis kunnen dienen voor een adequaat functionerend pijnteam.

6. Neuro-intro: Toegepaste neuroanatomie en neurofysiologie (NAFY) één dag voorjaar

Datum: 30 januari. Kosten: € 30,- + € 195,-.

Een entree in de neurowetenschappen. Basisbegrippen uit de neuroanatomie en neurofysiologie. Practicum en diverse oefeningen aan de hand van hersenmodellen. Gevolgen van gelokaliseerde laesies op functie-, activiteits- en participatieniveau. Deze dag is bedoeld voor diegenen die hun kennis willen oprispen en wordt aanbevolen als opstap voor de opleiding Neurorevalidatie (NR 1).

7. CVA, meer dan een parese (CVA) één dag voorjaar

Datum: 5 februari. Kosten: € 30,- + € 195,-.

Maar al te gemakkelijk wordt aangenomen dat de parese het belangrijkste probleem van de CVA-patiënt is. Niets is minder waar. Voor het weer kunnen oppakken van het leven zijn cognitieve stoornissen, emotionele, gedrags- en persoonlijkheidsveranderingen van essentiële betekenis. Deze dag biedt een overzicht van deze stoornissen, en de praktische consequenties ervan zullen worden aangegeven. Deze dag is zeer geschikt voor diegenen die (nog) weinig ervaring hebben met CVA-patiënten, maar zich in de materie willen inwerken.

8. Het plastische brein (Plast) één dag voorjaar

Datum: 24 juni. Kosten: € 30,- + € 195,-.

De rol van plasticiteit bij ontwikkeling, leren, herstel na hersenbeschadiging en pijn. Anno 2000 zijn wij tot het inzicht gekomen dat hersenen en zenuwcellen voortdurend van eigenschappen veranderen, ook bij volwassenen. Het leren van vaardigheden (pianospelen, tennissen etc.) heeft zijn biologische basis in deze plasticiteit. Herstel na hersenbeschadiging blijkt te berusten op ingrijpende neurale reorganisatie. Wellicht schuilen hierin voor de toekomst nog onvermoede mogelijkheden. Bedoeld voor diegenen die geïnteresseerd zijn in biologische achtergronden van leren en herstel.

NB de cursussen 6, 7 en 8 sluiten inhoudelijk op elkaar aan en kunnen als entree in de neurorevalidatie beschouwd worden.

9. Muziek en brein (Muz) één dag najaar

Datum: 19 december. Kosten: € 30,- + € 195,-.

Juist zoals de taalontwikkeling plaats kan vinden dankzij vorming van specifieke neurale taalnetwerken, nestelt muziek zich in het brein. Verschillende muziektaken zijn op een verschillende wijze neuraal verankerd (klarinet spelen, muziek luisteren, noten lezen, componeren). Onderzoek met beeldvormende technieken alsmede analyse van problemen die musici met hersenbeschadiging ondervinden hebben ons veel geleerd over de relatie tussen muziek en brein. Bedoeld voor musici en andere geïnteresseerden.

Inschrijven voor cursussen

Aanmelden/inschrijven via www.stichtingiton.nl. Het inschrijfgeld bedraagt € 30,- voor iedere cursus. U bent pas ingeschreven na ontvangst van het inschrijfgeld op IBAN-rekeningnummer NL23 INGB 0004 9644 54 t.n.v. Stichting ITON. Het cursusgeld moet zijn ontvangen uiterlijk één maand voor de aanvang van de cursus. ***Vermeld bij iedere betaling duidelijk uw naam, adres en cursusnaam. Annulering is mogelijk tot één maand voor de cursus. Inschrijfgeld wordt niet gerestitueerd.***

Teamscholingen

In overleg met een instelling (ziekenhuis, revalidatiecentrum, verpleeghuis) kan ook een teamscholing op locatie georganiseerd worden. Dan wordt een volledig multidisciplinair behandelteam, inclusief verpleging/verzorging, geschoold (maximaal 25 deelnemers).

De teamscholing Neurorevalidatie bestaat uit vier afzonderlijk modules van elk 3 dagen, die na elkaar, gespreid over maximaal 2 jaren, gevolgd kunnen worden:

Module 1: Neurowetenschappelijke achtergronden van de neurorevalidatie

Module 2: Veranderingen van cognitie en gedrag na hersenbeschadiging

Module 3: Interventie: biologische en leertheoretische fundamenten

Module 4: Synthese: de patiënt centraal

In de geplande tijd tussen de modules kan gewerkt worden aan het in praktijk brengen van de behandelde stof.

De teamscholing Pijn bestaat uit 5 dagen. Het programma is identiek aan de ITON-cursus Pijn in Haarlem.

Een voordeel van een teamscholing op locatie is dat het team zich kan ontwikkelen van een multidisciplinaire werkwijze (waarin ieder het zijne doet) naar een interdisciplinaire werkwijze, waarin met “vereende krachten” aan hetzelfde doel gewerkt wordt: het probleem van de patiënt. Een ander voordeel is budgettair: ten opzichte van het individueel laten (bij)scholen van medewerkers, worden bij een teamscholing op locatie voor hetzelfde bedrag, 3 tot 4 maal zoveel deelnemers geschoold. De prijs bedraagt € 1.750,- per dag. Zie voor uitgebreide informatie www.stichtingiton.nl.

Lezingen/cursussen op locatie

In overleg kunnen door onze docenten lezingen, studiedagen en cursussen over toegepaste bewegings- of neurowetenschappen op locatie verzorgd worden. Richtprijs € 1.750,- voor een hele dag. Zie www.stichtingiton.nl voor mogelijke titels van lezingen.

Oriënterend Neuropsychologisch Onderzoek (ONO)

In 2013 is een nieuwe editie uitgebracht. Het ONO is bedoeld als eerste oriënterende stap (signalering, screening) bij het vaststellen van neuropsychologische functiestoornissen bij CVA-patiënten. In tweede instantie kan, wanneer dat nodig is, uitgebreider en specialistisch neuropsychologisch testonderzoek verricht worden. Het ONO kan beschouwd worden als een uitbreiding van een intake-onderzoek en is bedoeld om een eerste indruk te krijgen van de zwakke en sterke kanten op cognitief gebied. Het ONO is een discipline-onafhankelijk instrument: alle disciplines binnen het neurorevalidatie-team kunnen bij het ONO betrokken worden. In de praktijk blijkt dat inzet van het ONO de interdisciplinaire communicatie verbetert. Het ONO wordt op dit moment in meer dan 200 instellingen in Nederland en België gebruikt. Het complete materiaal kan bij het ITON besteld worden en kost € 985,-. U kunt het ONO bestellen via onze website www.stichtingiton.nl.

Publicaties

Boeken, uitgegeven door **Reed Business Education** (Amsterdam):

4-delige boekenserie 'Toegepaste Neurowetenschappen' door dr. Ben van Cranenburgh.

€ 47,50 per deel:

1 *Neurowetenschappen, een overzicht* (4e druk, 2014) (ISBN 978 90 352 3835 0).

Een prettig leesbare basistekst met vele herkenbare voorbeelden uit het dagelijks leven, kliniek, sport en muziek.

2 *Neuropsychologie, over de gevolgen van hersenbeschadiging* (3e druk, 2014) (ISBN 978 90 352 3833 6).

Met een sterk accent op de problemen die de patiënt na hersenbeschadiging in zijn dagelijks leven ervaart.

3 *Pijn, vanuit een neurowetenschappelijk perspectief* (8e druk, 2014) (ISBN 978 90 352 3834 3).

Pijn ontstaat door hersenmechanismen. De eigenschappen van ons neurale pijnsysteem kunnen veranderen, door levenservaringen, maar ook door denkbeelden, aandacht en verwachtingen.

4 *Neurorevalidatie, uitgangspunten voor therapie en training na hersenbeschadiging*

(3e druk, 2013) (ISBN 978 90 352 3546 5). Herstel na hersenbeschadiging heeft zijn basis in plasticiteit. Het is zaak om die leer- resp. therapiestrategie te kiezen die deze plastische mechanismen een maximale kans te geven.

Ieder van deze vier boeken is gekoppeld aan StudieCloud, een interactief leerplatform dat de lezer per hoofdstuk de volgende extra mogelijkheden biedt:

- zelftoetsing door middel van vragen en casuïstiek met kernantwoorden
- toegang tot diverse artikelen voor verdere verdieping
- diverse video's, over patiënten, alsook educatieve films
- samenvattingen per hoofdstuk

Uitgegeven door **ITON** (Haarlem):

■ *Leven na hersenbeschadiging: Neurorevalidatie in de eerste lijn: analyse en aanpak van problemen; een leidraad voor mensen met hersenbeschadiging en hun hulpverleners* door dr. Ben van Cranenburgh (2e druk, 2014) (ISBN 978 90 804 2753 2). € 15.-

■ *Pijn, waarom? Een gids voor mensen met pijn* door dr. Ben van Cranenburgh (2e druk, 2014) (ISBN 978 90 804 2752 5). € 15.-

■ *Hersen-Herstel-Poster*: Met behulp van deze poster wordt de patiënt met hersenbeschadiging (CVA of trauma) op een begrijpelijke manier geïnformeerd over de herstel mogelijkheden. Bestellen via www.stichtingiton.nl. € 10,50

Overige publicaties:

■ *Segmentale verschijnselen; een bijdrage aan diagnostiek en behandeling* door dr. Ben van Cranenburgh (3^e druk, 2004) (ISBN 978 90 313 4318 8). € 42,99

■ Artikelen over diverse onderwerpen, bijv. Muziek en brein, Pijn, Motorisch Leren, Plasticiteit, Neurorevalidatie, Seksualiteit na hersenbeschadiging.

Boeken bestellen: bij elke (internet)boekhandel (b.v. www.bol.com).

De serie "Toegepaste Neurowetenschappen" kan ook besteld worden bij Reed Business Education (www.reedbusinesseducation.nl). Boeken en artikelen worden bij de cursussen gebruikt.

Medewerkers

Het ITON is een zelfstandige stichting die samenwerkt met de Faculteit der Bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Bestuur:

Prof. dr. Tj. de Cock Buning (bioloog/filosoof; voorzitter)

Prof. dr. A. Gramsbergen (neurowetenschapper)

Prof. dr. T. Janssen (bewegingswetenschapper)

Vaste medewerkers:

Dr. Ben van Cranenburgh, neurowetenschapper, directeur

Prof. dr. Peter J. Beek, bewegingswetenschapper

Drs. Inge Boon, dagelijkse leiding (VU)

Prof. dr. Michel W. Coppieters, fysiotherapeut

Harriet Earl, dagelijkse leiding en cursusorganisatie (ITON)

Ed Janssen, coördinator projecten, docent

Diverse gastdocenten, afkomstig uit het werkveld en van de VU, leveren een bijdrage aan de cursussen.

Contact

ITON, Leliestraat 7C, 2011 BL Haarlem

Tel: 023 - 534 16 41 of 020 - 598 86 00.

E-mail: info@stichtingiton.nl - website: www.stichtingiton.nl

IBAN-banknummer: NL23 INGB 0004 9644 54

Cursustijden: 9.30 -16.15 uur, tenzij anders vermeld.

Cursuslocatie: ITON, Leliestraat 7C, 2011 BL Haarlem. Tel 023 - 534 16 41.

Route

Trein: 1200 m vanaf station Haarlem. Hoofduitgang, Jansweg richting Grote Kerk/Bavo, na brug over Nieuwe Gracht 1e straat links (Korte Jansstraat), rechtsaf Bakenessergracht aflopen, over Spaarne witte ophaalbrug, linksaf Korte Spaarne, links over brug en direct rechts Burgwal op, 1e straat links = Leliestraat, na 30 m linksaf door klaphek naar 7C (voormalige stadsboerderij).

Auto: parkeren is niet mogelijk in Leliestraat, en moeizaam in de buurt. Neem parkeergarage De Appelaar (500 m), of De Kamp (800 m), beide bereikbaar via A 200 of A 205 (volg borden).